

Troms fylkeskommune / Romssa fylkkasuohkan
Postboks 6600
9296 Tromsø

28.06.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/5057

Saksbehandler:
Sunniva S. Hartmann /
Kjersti Solvoll

Miljødirektoratets høringsuttalelser til hhv. Planprogram og Hovedutfordringer for vannmiljøet i Troms vannregion.

Vi viser til varsel om oppstart av planarbeid for revurdering og oppdatering av regionale vannforvaltningsplaner og tiltaksprogram. Dette oversendelsesbrevet inneholder generelle kommentarer og avgrensninger i høringsuttalelsen for begge høringene. Høringskjema for henholdsvis Planprogram og Hovedutfordringer for vannmiljøet i regionen er vedlagt.

Miljødirektoratet jobber for et rent og rikt miljø. Våre hovedoppgaver er å redusere klimagass-utslipp, forvalte norsk natur og hindre forurensning. Vi koordinerer arbeidet med en helhetlig og økosystembasert forvaltning av vann, og arbeider for å sikre en vannkvalitet som opprettholder arter og økosystemer i vassdrag og kystvann.

Flere områder - der vi er sektormyndighet - er relevant for denne høringen, herunder forurensede sedimenter, industri, grunnforurensning, fremmede organismer, naturforvaltningsvilkår i regulerte vassdrag, fiskeforvaltning og langtransportert forurensning. Vi har ikke gjort en detaljert gjennomgang av påvirkninger på vannforekomstnivå men har brukt høringen til å forberede vurdering av miljømål og tiltak som starter etter sommeren. Høringsuttalelsen inneholder derfor ikke detaljerte kommentarer, men vi uttaler oss der vi har kjennskap til påvirkningene og det har betydning for utfordringene i regionen/vannområder.

Dokumentene oppfølger kravene i vannforskriften gjennom bruk av felles maler

Vannregionmyndighetene har i stor grad fulgt malene som ble utarbeidet for høringsdokumentene. Dette er en stor fordel for oss som sektormyndighet og som koordinerende: Malene er bygd opp rundt krav som stilles, erfaringer som er gjort tidligere, og et forsøk på å forenkle et tidvis komplisert arbeid. Ved at malene følges sikrer vi også at vannforskriftens målsettinger nås. Arbeidet med gjeldende regionale vannforvaltningsplaner og tiltaksprogram for 2016-2021 har gitt oss erfaringer som vi kan dra nytte av i planleggingen av den neste vannforvaltningsplanen samt i det pågående arbeidet med å utarbeide maler til vannforvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogram.

Alle fylkesting i de respektive vannregionene skal vedta vannforvaltningsplanene i løpet av våren 2021. Det er derfor svært viktig at alle fylkeskommuner, også de som ikke er vannregionmyndigheter, sørger for god informasjon internt og utad i sine fylker. Det skal være sammenheng i plansystemet, og Miljødirektoratet vil be alle vannregionmyndigheter om å sørge for at planarbeidet som nå starter opp også blir del av det øvrige planarbeidet i alle fylkeskommuner.

Nasjonale føringer som kom sent skal tas inn i det videre arbeidet

Klima- og miljødepartementet har i samarbeid med berørte departementer utarbeidet nasjonale føringer¹ for arbeidet, datert 19. mars 2019. Dette var for sent til at vannregionmyndighetene kunne ta dette med i utarbeidelsen av høringsdokumentene. Miljødirektoratet forutsetter derfor at føringene tas inn i det videre arbeidet med planprogrammet og hovedutfordringene i etterkant av høringsprosessen, slik at vannforvaltningsplaner og tiltaksprogram (vannforskriftens §§25 - 26) er i tråd med nasjonale føringer.

Rulleringen av vannforvaltningsplanene skal ta utgangspunkt i gjeldende planer der det allerede er satt miljømål for alle vannforekomster. Det skal gjøres en revurdering og om nødvendig en oppdatering av planene, eksempelvis på bakgrunn av ny kunnskap eller endrede forutsetninger. Det er viktig at endringer begrunnes og at konsekvenser for vannmiljøet og andre samfunnsinteresser fremgår tydelig av høringsdokumentene og av de vedtatte planene.

For vannkraft gjelder de nasjonale føringene som ble gitt i brev 24. januar 2014 fra Olje- og energidepartementet og Klima- og miljødepartementet, frem til disse blir oppdatert. Vi merker oss at avløp og jordbruksforurensning er trukket frem som store utfordringer i mange vannregioner og viser til nasjonale føringer på disse områdene. Påvirkninger fra akvakultur (lakselus og rømt oppdrettsfisk) ble ikke omfattet av grunnlagsanalysene for de gjeldende regionale vannforvaltningsplanene og tiltaksprogrammene. Kunnskap om disse påvirkningene skal tas inn i vurderingen for å oppdatere planene for perioden 2022-2027.

Vurdering av påvirkning fra rømt oppdrettslaks følges opp i to påvirkningsfaktorer.

I flere regioner er påvirkning fra rømt fisk kommentert. Klima og miljødepartementet og Næring og fiskeridepartementet er i høringsperioden enige om at påvirkning fra rømt oppdrettsfisk fordeles på to påvirkningstyper i Vann-Nett:

Påvirkningstype: "rømt fisk" omfatter påvirkningen fra rømt oppdrettslaks basert på informasjon om innslag av rømt oppdrettslaks i elvene. Fiskeridirektoratet har vurdert påvirkning fra innslag av rømt oppdrettslaks i elvene basert på det nasjonale overvåkingsprogrammet for rømt oppdrettslaks i vassdrag (2014-2017) sammenholdt med informasjon fra andre kilder. I vassdrag der innslaget av rømt fisk har vært vesentlig i denne perioden er påvirkningsgrad for "rømt fisk" i Vann-Nett vurdert til å være middels eller stor.

Ny påvirkningstype: "genetisk effekt" omfatter påvirkning som kan måles som genetisk endring hos ville bestander av atlantisk laks forårsaket av rømt oppdrettslaks. I flere vassdrag er det målt genetisk endring i ville laksebestander selv om det ikke har vært registrert vesentlig innslag av rømt oppdrettslaks gjennom den nasjonale overvåkingen. I disse vassdragene skyldes den genetiske endringen mest sannsynlig rømming fra akvakulturanlegg lengre tilbake i tid. Påvirkningen vil vurderes som vesentlig i vassdrag som er nedklassifisert etter vannforskriften som følge av endret genetikk i ville bestander av atlantisk laks.

Gjennom denne løsningen vil kunnskapsgrunnlaget som fremkommer i Vann-Nett gi et mer helhetlig bilde og bedre informasjon som grunnlag for revurdering av vannforvaltningsplaner og tiltaksprogram. Datasettet knyttet til den nye påvirkningen vil bli tilgjengelig i Vann-Nett etter et samarbeid mellom Miljødirektoratet og Fiskeridirektoratet. Fiskeridirektoratet er ansvarlig for tiltak knyttet til rømt fisk. Miljødirektoratet er ansvarlig for tiltak knyttet til påvirkning på vill laksefisk.

---

¹ Nasjonale føringer for vassforvaltninga: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/vassforvaltning/id2633068/>

En overordnet konsekvensutredning skal med

Det er første gang det skal gjennomføres en overordnet konsekvensutredning (KU) som del av planprosessen for vannforvaltningsplanene i Norge. Dette blir dermed en pilot- og læringsøvelse, som det så kan bygges videre på ved neste oppdatering (rullering) av vannforvaltningsplanene i 2027. Klima- og miljødepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet har utarbeidet veiledningsnotat for arbeidet, som ligger på Vannportalen [her](#).

FNs bærekraftsmål gjelder også forvaltningen av vann

Høsten 2015 vedtok FNs medlemsland 17 mål med 169 delmål for bærekraftig utvikling frem mot 2030. Bærekraftsmålene ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng og bærekraftsmålene må legges til grunn for norsk politikk og forvaltning, herunder en bærekraftig norsk vannforvaltning. Dette bør reflekteres i de oppdaterte vannforvaltningsplanene. Bærekraftsmål nr. 6 handler om ferskvann: "Sikre bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle". Bærekraftsmål nr. 14 handler om kystvann: "Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling".

Enkelte bærekraftsmål og delmål kan trekke i retning av økt belastning på vannmiljøet, herunder delmålet om å doble produktivitet i landbruket, delmålet om tilgang til fornybar energi, og delmålet om økonomisk vekst. Det er derfor avgjørende med en samordnet oppfyllelse av bærekraftsmålene, slik at de støtter hverandre og ikke motvirker hverandre. For vannforvaltningen skal delmål nr. 6.5 om en samordnet vannforvaltning bidra til en balanse mellom mål, der også andre sektorer bidrar til å ivareta av vannet. En egen side på vannportalen.no omtaler bærekraftsmålene og vannforskriften ytterligere².

Høringssvar

Vedlagte høringsskjema for henholdsvis planprogram og hovedutfordringer for vannmiljøet i Troms vannregion inneholder Miljødirektoratets høringsuttalelser, både som koordinerende myndighet og som sektormyndighet.

Oppsummering av uttalelser i vedlagte høringsskjema (Planprogram)

Følgende tema er berørt i høringsuttalelsen som finnes i vedlagte høringsskjema:

- De nasjonale føringene må inn i planprogrammene før de fastsettes høsten 2019.
- Ønske om temamøter for vannkraft/SMVF
- Miljødirektoratets deltakelse regionalt
- Omtale av internasjonale vannregioner
- Påminnelse om vurdering av justering av vannområder

Oppsummering av uttalelser i vedlagte høringsskjema (Hovedutfordringer for vannmiljøet)

Følgende tema er berørt i høringsuttalelsen som finnes i vedlagte høringsskjema

- Forurenset sjøbunn og omtale av prioritering av opprydding
- Informasjon om vårt ansvar på forurenings-området

---

² <http://www.vannportalen.no/globalassets/nasionali/dokumenter/plandokumenter/2022--2027/maler/supplerende-info/nasjonale-og-internasjonale-miljomal-til-vannportalen-med-fns-barekraftsmal.docx>

- Register over beskyttede områder og viktigheten av å inkludere tiltak knyttet til truede arter og naturtyper
- Regulerte vassdrag og miljømål
- Oppfordring til å ha økt fokus på å bedre forholdene for sjørørret og sjørøye, spesielt i mindre vassdrag og bekker
- Påvirkning fra akvakultur (genetisk effekt)
- Om kunnskapsmangel og presisering av bruken av tiltaksorientert overvåking fremfor problemkartlegging

Vi ønsker lykke til videre med slutføringen av begge dokumentene og ser frem til videre samarbeid med vannregionmyndigheten fremover. Ta kontakt dersom det er spørsmål til våre uttalelser.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Line Fjellvær
seksjonsleder

Sunniva S. Hartmann
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Vedlegg:

- 1 Planprogram høringsskjema Troms
- 2 Troms - Høringsskjema - hovedutfordringer